SVENSK

MUSIKTIDNING.

TJUGUANDRA ÅRGÅNGEN.

1902.

STOCKHOLM.
Frans J. Huss.
1902.

INNEHÅLL:

Biografier.

Sid.

Arnoldson, Sigrid 113
Beck, Ellen 129
Bellini, Vincenzo 41
Björksten, Theodor 25
Bramsen, Karen 129
Bryssel-stråkkvartetten (Franz Schörg, Hans Daucher, Paul Miry, Jacques Gailhard) 34
Byström, Oscar 1
Edwards, Bella 17
Elmblad, Johannes 123
Friedrichs, Fritz 50
Kirchner, Theodor 97
Knorring, Carl von 49
Lemon, Olof 137
Lortzing, Albert 4
Lysell, Agda 25
Meyerbeer, Giacomo 146
Mudocci, Eva 17
Naval, Franz 145
Nyblom, Sven 105
Oselio-Björnson, Gina 10
Relda, Rose 66
Richter, Hans 57
Sandal, Marta 66
Sauret, Emile 11
Stenhammar, Wilhelm 122
Svendsen, Johan 89
Svärdström, Valborg 9
Taube, Mathilda 81
Tracey, Minnie 106
Vallgren, Åke 73
Winderstein, Hans 43
Yaw, Ellen Beach 82

Dödsfall: Sid. 7, 15, 23, 39, 56, 63, 79, 95, 103, 111, 127, 152.
Dödsfall inom musik- och operavärlden 1901 ..... 59, 69, 76.

Historia, Estetik, Teknik m. m.

Den japanska musiken 125
Det nya seklets musik af K. Flodin 51
Folkmusik i Jämtland 101
Från Pietro Mascagnis tidigare lefnad (En självbiografi) 138, 149
Hur M. M.-kören inöfvat sina sånger ... 50
Mascagni i Amerika 130
Minnen af Gounod från början af hans konstnärsbana 19
Mozarts stora Mässa i C-moll, dess uppkomst och öden 66
Mozarts yngste son 131, 138
Musikhistoriska museet i Stockholm 28
Några erinringar om Léo Delibes 75
Något om pianistisk salongsmusik af utländska nutidskomponister 84, 90, 97, 123
Om Meyerbeers ungdom och senare verksamhet 146
Om kinesernas musik 67
Om operan och operetten i utlandet 1901 58
Om Mozart, af J. A. Hasse 59
Om skolungdomens musikundervisning ... 3
Om sångkonstens förfall i vår tid af Math. Marchesi 83
Om Vincenzo Bellini, af J. C. Lobe 34
Originaltempi i Mozarts »Don Juan» (Tomascheks metronomisering) 114
Råd och varningar beträffande första undervisningen i pianospelning af F. H. ... 35
Tannhäuser i Paris 1860 (Bref af Rich. Wagner) 11, 18, 26
Wagners ledmotiv. Wagner och Mozart 74
Zaide, opera af Mozart 106

Musikpress, Litteratur, Kritik och Teater.

Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer .....
»Gillet på Solhaug», opera i 3 akter af Wilh. Stenhammar 121
Leoncavallos »Bohème» af Anteros 116
Litteratur 5, 14, 21, 51, 61, 69, 93, 107, 117, 124, 132, 149.
Musikpressen 5, 14, 21, 51, 61, 68, 93, 106, 116, 124, 132, 139, 148.
Textinnehållet i »Valborgsmessa», opera i 3 akter af Andreas Hallén 43

Följetong, Musiknotiser, Småplock.

Den blonde vildbasaren, humoristisk skiss ur konstnärslifvet 100
Ett stilla konstnärslif, af Elise Polko 52, 59, 69
Händels galaperuk 132
Komisk musik i hemmet 6, 13
Leoncavallo och »Lohengrin» 107
Mozart, och hans »Don Juan», af P. Scudo 108
Vid Méhuls graf 36, 45
Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten i hvarje nummer .....
Musiknotiser från våra grannland och andra land i nästan hvarje nummer .....
Annonser å sista sidan i hvarje nummer
Ett och annat från musikvärlden 87, 127
Hvarjehanda 14, 32, 40
Prenumerationsanmälan 3, 146
Rättelser 103, 119
Tillkännagifvande 80, 88, 95, 103, 111
Vår musikbilaga 143

Korrespondens.

Sid.

Från hofoperan i Dresden af G. W.... 20, 68
Musikbref från Danmark och Tyskland af Anteros 12
Musikbref från England af H. Werner 27, 84
Musikbref från Düsseldorf af G. W..... 44
Musikbref från Italien af Anteros 29
Musikbref från Tyskland af Anteros..... 91
Senaste musiksäsongen i Dresden af G. W. 93, 98

Porträtt.

Arnoldson, Sigrid 113
Bech, Ellen 129
Bellini, Vincenzo 41
Björksten, Theodor 25
Bramsen, Karen 129
Bryssel-kvartetten (Schörg, Daucher, Miry, Gailhard) 34
Byström, Oscar 1
Edwards, Bella 17
Elmblad, Johannes 123
Friedrichs, Fritz (Beckmesser) 49
Kirchner, Theodor 97
Knorring, Carl von 49
Lemon, Olof 137
Lortzing, Albert 4
Lysell, Agda 25
Meyerbeer, Giacomo 145
Mudocci, Eva 17
Naval, Franz (Romeo) 145
Nyblom, Sven 105
Oselio-Björnson, Gina 9
Relda, Rose 65
Richter, Hans 57
Sandal, Marta 65
Sauret, Emile 9
Stenhammar, Wilhelm 121
Svendsen, Johan 89
Svärdström, Valborg 9
Taube, Mathilda 81
Tracey, Minnie 105
Vallgren, Åke 73
Winderstein, Hans 41
Yaw, Ellen Beach 81

Poesi.

Vallfarten till Bayreuth. Parodisk dikt af en icke-wagnerian. (Öfvers.) 101

Musikbilaga.

Melodiska Minnesblad. 4 Pianostycken (Barcarolle, Mazurka, Canzonetta, Nenia) af Frans J. Huss.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1902.

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 1. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 2 Januari 1902. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 22:a Årg.

Oskar Byström.

Ttio vintrars snö har den man upplefvat, som för närvarande är svenska tonkonstens nestor — så vida vi blott räkna bland tonsättarnes krets (taga vi med de utöfvande konstnärerna, så är visserligen Julius Günther ännu äldre). Snö har ock lagt sig i den gamles hår, men hans spänstiga lynne har den ej förmått bleka.

Tidningarna visste berätta, huru han på sin födelsedag den 13 sistlidne oktober fick röna talrika bevis på aktning och vördnad. Så uppvaktades han på förmiddagen af Musikaliska akademiens vice præses, hvilken framförde akademiens särskilda hyllning till sin aktade ledamot. Dessutom fick professor B. emottaga personliga lyckönskningar af flere framstående musikidkare, forna officerskamrater samt af ett stort antal elever och vänner. För öfrigt ingingo från när och fjärran under dagens lopp talrika hyllningar i form af lyckönskningsskrifvelser både å vers och prosa, samt telegram och en rik blomsterskörd. Jubilaren firade dagen i kretsen af sina barn och barnbarn samt släkt och närmare vänner.

Och som bevis på hans lifskraft upplyste en annan tidningsnotis, att ännu ägnar han sig med så godt som oförminskade krafter åt tonkonsten, och man kan ofta få se honom i k. biblioteket, sysselsatt med musikaliska studier. Skansens koralsång ägnar han äfven lifligt intresse, och kulturspelen i Visby förmådde honom nyligen att trotsa hafvets nyckfullhet. Äfven i Musikaliska akademiens sammanträden tager han liflig del.

Tilläggas bör, att i akademien lär han oftast tillhöra oppositionen. Hans lifliga, reformatoriska kynne torde nog ej stämma så väl samman med akademisk konservatism, och han vore kanske rätta chefen för en organiserad opposition, om — en sådan funnes. Men utan organisation blir opponenten endast en ropandes röst i öknen.

Händelsen gör, att Byström var konservatoriets inspektor just den tid, då akademiens reformifver var som starkast, nämligen under det den nuvarande konungen före sin tronbestigning var akademiens præses, och att han afgick då denna glansperiod var slut. Må vi hoppas att akademien nu, då hon ånyo fått en furstlig præses, går till mötes en ny period af reformer, dess mer behöfliga, som många då ännu oinfriade förhoppningar sedan dess legat till sig, framför allt det oafvisliga behofvet att få en institution, som gör skäl för sitt namn, genom att till medlemmar invälja endast konstnärer af rang och icke intill en tredjedel dilettanter.

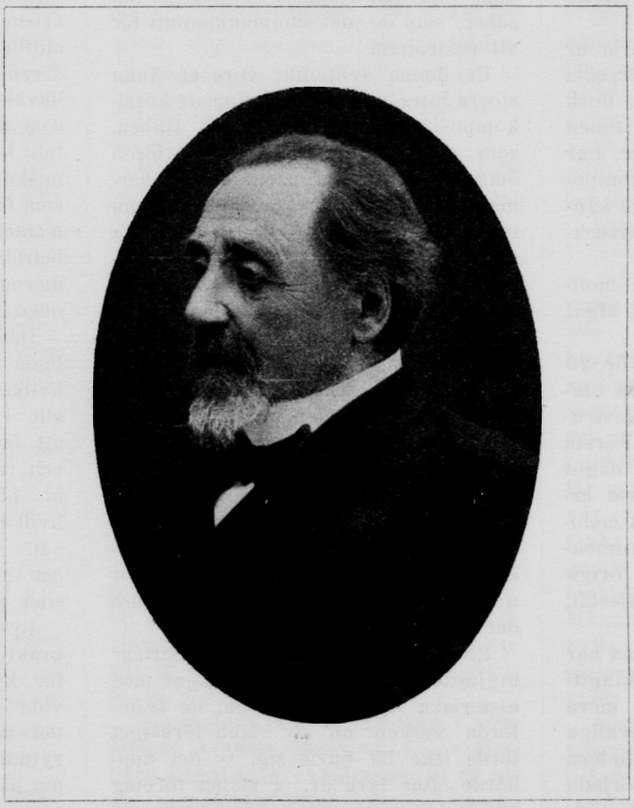

Oskar Byström.

Oskar Fredrik Bernadotte Byström var icke från början bestämd för musernas, utan för krigsgudens idrotter. Född i Stockholm den 13 okt. 1821, sattes han — såsom en minnestecknare uttrycker sig — redan vid 15 års ålder att lida alla penalismens fasor vid Krigsakademien å Karlberg, men modet svek ej den duktige, hurtige gossen och år 1840 ingick han efter aflagda examina såsom löjtnant vid fortifikationen och erhöll transport

1842 till Svea artilleriregemente. Den unge löjtnantens stora musikaliska begåfning väckte snart på högsta ort uppmärksamhet. Konung Oscar I:s barn voro alla, som vi väl känna, högt begåfvade i konstnärligt hänseende och innan kort kallades Byström in i de unga furstarnes lilla musikaliska krets. Sålunda säges det att han såsom rådgifvare vägledt prins Gustaf vid hans kompositioner, särskildt hvad beträffar dennes härliga »I rosens doft». Snart utnämndes den unge Byström till lärare i pianospelning för prinsessan Eugenie.»

Kapten 1857, gaf han dock snart militärlifvet på båten och ägnade sig uteslutande åt tonkonsten, hvari han ägde släkttraditioner, i det fadern, öfverstelöjtnant Thomas Byström, varit pianolärare vid Musikaliska akademiens läroverk, och en broder, öfverstelöjtnanten Johan Thomas, öfversatte Oulibicheffs bekanta Mozartbiografi.

B. uppträdde som pianist och orgelspelare, undervisade i piano och sång, utarbetade en allmän musiklära, komponerade operett-, orkester- och kammarmusik samt sånger, verkade 1867—72 såsom konservatoriets inspektor, var därefter en kort tid dirigent i Åbo och grundade vid återkomsten ett pianoinstitut, innan han allt mer fördes in på sin egentliga lifsgärning, den rytmiska koralreformen.

Under denna tid ser man då och då hans namn på konsertprogrammen såsom kompositör. Så finner man i tidningarna från 1876 antecknad en terzett ur operan »Herman Vimpel», och 1881 yttrades efter en symfonikonsert:

Hr Byströms recitativ och aria ur operan »Cervantes», gjorde intrycket af — om icke ett snilleverk — så dock ett godt och vackert arbete; i tonen erinrande om klassiska mönster, bar det likväl vittnesbörd om att kompositören tillika ej försummat taga kännedom om operans nyare utveckling.

Ännu helt nyligen gafs hans d-mollsymfoni, hvarom Aftonbladet då afgaf följande omdöme:

Symfonien lär vara gifven för 20 år sedan, men torde sedan vara omarbetad, åtminstone förefaller instrumenteringen ganska modern. Första satsen är en välgjord studie i något föråldradt manér. Mera intresse erbjuda de öfriga, framför allt det melodiösa andantet med fyndiga instrumenteringsidéer. Finalen öfvergår originelt nog till koralen »Höga majestät, vi alla».

Men de senaste två decennierna har Byström så godt som odeladt hängifvit sig åt sträfvanden att få mera rytmiskt lif i vår släpiga, högkyrkliga koralsång samt framdraga och studera den äldre kyrkomusiken. Han började med att i Stockholm gifva s. k. »motettaftnar». Första gången jag funnit en utförligare notis om dessa, är den 16 mars 1881, då Aftonbladet yttrade:

»*Prof. Byströmst kyrkmusik* i Jakobs kyrka i går var en tillställning af det allra största intresse, och vi önska af hjärtat en god fortsättning på detta mycket talrikt besökta musiknöje, helst om de utöfvande kunde uppbringas till en högre grad af färdighet. De anmärkningar, man i går kunde göra, nämligen att barnkören ej alltid sjöng rent och att slitningar äfven i den andra kören förekommo, förringas dock väsentligt i betraktande af svårigheten för barnen att sjunga så höga lägen, som de här ibland måste göra, äfvensom i betraktande af våra sångares fullständiga ovana vid äldre kyrkmusik, enkannerligen Palestrina. Och dock skulle vi vilja säga, att om konserten endast haft till uppgift att framföra Palestrina, så skulle prof. Byström redan därför varit förtjänt af det varmaste tack. Det är hvarken mer eller mindre än en skam för vårt land, att den äldre kyrkmusiken hos oss är så försummad att — åtminstone under den närmast föregående tiden — ingen enda, mer än prof. Josephson och äfven han ytterst sparsamt, vågade framdraga ur oförtjänt glömska en och annan motett af Palestrina eller koral af Frank, Schop eller Prætorius. Till hvilka bedröfliga följder en dylik obekantskap med äldre tiders enklare, mer eller mindre inom kyrkotonarterna sig rörande, absolut kontrapunktiska harmonisering kan leda, synes bäst af diskussionen vid »koralmöten» och dylikt, där äfven s. k. fackmän stundom röja den djupaste okunnighet om saker, som de just sammankommit för att reformera.

Ur denna synpunkt vore af ännu större intresse, än Palestrina, de koralkompositioner af Schop och Düben, som man i går fick höra, utförda ömsevis unisont af barnkör och harmoniskt af blandad kör, ungefär som man kan tänka sig de växelsånger mellan menigheten och en öfvad elitkör, hvilka sannolikt på 15—1600-talen skänkte en för nutiden okänd glans och lyftning åt den protestantiska gudstjänsten, så mycket större, som dessa koraler icke sjöngos i släpigt likformiga notvärden, utan lifvades af musikens elektriska fluidum: *rytmen.* Säkerligen skall hvarje åhörare af gårdagens konsert inom sig nödgas tillstå, att dessa äldre koraler, just i sin fornartade dräkt af *så väl rytm som harmoni,* både kunna vara njutbara för nutidens öron och till och med göra det högtidligaste intryck.»

Programmet till dessa motettaftnar utgjordes af små musiktidningar med historiska upplysningar om de framförda verken m. m. Men företaget torde icke ha burit sig, ty det upphörde efter fyra år. I stället företog sig Byström nu en uppgift, som väl hvar och en med mindre ifver och intresse än han hade baxnat för. Han genomreste småningom — enligt egen utsago — sammanlagdt 1700 (säger sjuttonhundra) svenska socknar för att i kyrkorna framföra äldre psalmmelodier, därvid biträdd af en sångerska, vanligen fröken Gaston.

År 1886 erhöll han ett statsanslag för studium af kyrkosång i London, Paris, Rom och Milano. De arbeten, i hvilka han nedlagt resultaten af sina studier, äro väl i vetenskapligt afseende icke mycket vägande, och särskildt blef hans lilla bok »Den svenska psalmsångens vid offentlig gudstjänst mest begagnade melodier» (1892) utsatt för en skarp kritik från teoretiskt håll. Den grundliga och rediga historieforskningen, som ger klart skäl för källor och melodiska ändringar, var nu en gång icke hans sak, och dessutom var nämnda bok i uppställningen och den harmoniska behandlingen så mycket afvikande från all tradition för koralböcker, att den svårligen kunde bli antagen såsom en sådan. Men den saknade dock ingalunda sina goda och väckande egenskaper, och Svensk Musiktidning har redan en gång påpekat dessa.

Denna samling delar med Södlings koralarbete den förtjänsten att i vidsträcktare mån än de flesta dylika tillgodose de specielt svenska intressen, man alltid borde bevaka vid uppgörande af förslag till psalmmelodier eller deras reformering. Den gamla svenska psalmboken har tydligen varit utgifvarens föresyn i högre grad än hos andra af våra koralutgifvare, med undantag som sagdt af Södling, hvilkens arbete af »odium organisticum» blifvit alltför mycket häckladt och visserligen äfven äger sina stora svagheter, men likväl sanningsenligt måste betecknas som det *första* verk i Sverige, hvilket fullt kraftigt vågade tillmötesgå de rytmiska reformkrafven, och tillika det, som främst betonade det nationella elementet och nödvändigheten att taga i betraktande äfven de former, som melodierna haft i vår äldre kyrkosång, oberoende af urkällan.

Denna svenska tendens är obestridligen berömvärd äfven hos Byström, hvilken dessutom genom resor öfver allt i vårt land bort vara i tillfälle att få kännedom om folkets sångsätt och traditioner från skilda orter, mer än någon annan af våra koralister, hvilka ej sällan konstruera koralböcker »aus der Tiefe ihres Bewusstseins» och knappast komma utom sin stad eller provins.

Byström är icke teoretiker, utan praktiker. Han har väckt intresse för kyrkosångens reformering inom vida kretsar af folket och visat, att det verkligen går för sig att sjunga rytmiskt. Och hvad man må säga om hans koralbehandling och harmonisering, så har han dock gjort en viktig insats i koralreformen genom sitt oför-

trutna experimenterande, som han i senare tider återupptagit på Skansen, där det kanske fått sin rätta, nationella belysning. *A. L.*

Prenumerationsanmälan.

Sin 22:dra årgång upplefver Svensk Musiktidning med detta år och anbefaller sig i våra musikvänners åtanke. Behofvet äfven i vårt land af en musiktidning, tillgodoseende den allmänna musikbildningen — ej endast fackmusici af lägre eller högre ordning — är oomtvistligt, och att den plan, efter hvilken Svensk Musiktidning är redigerad, tillgodoser detta behof — nämligen af en populär-instruktiv musiktidning för den musikaliska allmänheten — tyckts bevisas däraf, att ***ingen annan tidning för musik så länge existerat i vårt land eller ens i den skandinaviska norden.*** Några misslyckade företag i den vägen hos oss kunna vi förbigå. Svensk Musiktidning har ej gjort till sin uppgift att hos allmänheten söka tillfredsställa ett lågt begär efter pikanterier och rafflande kritiker; den har ställt sin uppgift högre, afseende att tillgodogöra så väl vår konsthistoria genom ***kontinuerliga uppgifter om operaverksamheten och konsertväsendet*** i hufvudstaden samt genom ***biografiska uppgifter,*** som ock att i det allmänna musikvetandets intresse meddela ***notiser om musikvärldens viktigare tilldragelser*** i in- och utlandet, ***särskildt i Norges, Danmarks*** och ***Finlands*** hufvudstäder, ***instruktiva uppsatser,*** blandade med ***följetongsartiklar, musikpressens*** alster, ***musiklitteratur*** etc., hvarigenom både ***lärorikt och omväxlande innehåll*** erbjudes. ***Fina porträtt*** till biografierna illustrera hvarje nummer.

Klart är, att rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt.

I det vi frambära vårt tack till dem, som hittills gynnat Svensk Musiktidning med prenumeration, hoppas vi på deras fortfarande intresse för densamma och att de äfven skola rekommendera den åt andra musikvänner.

Svensk Musiktidning *utgifves 1902, såsom förut, två gånger i månaden (utom juli—augusti, »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *per år.* ***Musikbilagan,*** *ett* ***Musikalbum*** *af* ***valda piano- och sångstycken,*** *tillfaller endast* ***helårs-prenumeranter.*** *Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (25 öre).*

På tidningen prenumereras här å ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., samt i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten,*** *då tidningen* ***fortast*** *kommer prenumeranterna till handa.*

Vördsamt anhålles att ***prenumeration*** *må ske* ***så snart som möjligt; vid direkt prenumeration hos Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm*** *(Kungstensgatan 56, 3 tr.), tillsändes tidningen prenumeranten kostnadsfritt* ***genast den utkommit.***

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerations förnyelse, sända vi dem, såsom förut, årgångens första nummer, med anhållan att de som ***icke*** *vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å tidningsexpeditionen* ***före*** *andra numrets utsändande.* ***Senast*** *när budet kommer med andra numret torde det första återlämnas af dem, som ej förnya prenumerationen; af dem, som därmed fortsätta, torde då* ***till budet prenumerationsafgiften*** *mot* ***kvitto erläggas.*** *Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få fortfarande räkna som prenumeranter å densamma.*

Presentkort å tidningen finnas att tillgå å Expeditionen, i musik- och bokhandeln etc.

Vördsammast

Redaktionen.

Om skolungdomens musikundervisning.

I senast utkomna häfte af »Zeitschrift der internationalen Musikgesellschaft» förekommer en uppsats af dr. H. Abert om »Musik und Gymnasial-Unterricht», innehållande ett och annat tänkvärdt, som här må återgifvas jämte andra tankar i ämnet.

Uppskattningen af musiken i våra bildade kretsar, säger hr A., är tämligen olika med värderandet af de andra konsterna. Den uppmärksamme iakttagaren kan icke värja sig från det intrycket, att då kunskapen om de senare af den allmänna meningen erkännes såsom en integrerande beståndsdel i den s. k. »allmänna bildningen», så gäller för musiken att den, såsom väsentligen beroende på fingerfärdighet och likasom tillhörande en privilegierad kast, icke oeftergifligen tillhör den högre bildningen. Kunskap om måleri, skulptur, arkitektur och poesi, har länge varit af alla bildade eftersträfvad. Vi känna oss förpliktade att »intressera oss» för och bilda oss ett omdöme om dem, lika mycket om vi gjort oss förtrogna med deras teknik eller icke. En hvar besöker ju museer och utställningar och vill från dem ha »något att tala om». Det viktigaste af dessa konsters historia ingår väl också i de högre skolklassernas undervisning. Men huru står det till med musiken i det hänseendet? I de lägre skolklasserna meddelas visserligen sångundervisning och de allra nödvändigaste musikaliska elementarkunskaperna. Men så kommer målbrottet och sedan förloras musiken ur sikte. De unga komma bort från musiken. De lära betrakta den som en lyxartikel bestämd för dem, som ha lyckan att vara »musikaliska» och äga tillfälle att bekosta vidare utbildning däri. Musikens misskreditering i de breda samhällslagren kan väl till god del tillskrifvas den modärna dilettantkonstnärligheten. Men den kommer säkerligen äfven däraf att en stor mängd af de unga i den ålder, då de äro färdiga att utbilda smak och omdöme, finna tonkonstens område slutet för sig. Att bekantskapen med tonkonsten i vår tid, hör till den allmänna bildningen bör väl ingen kunna bestrida, lika som att musiken besitter en etisk makt, som icke bör underskattas, utgörande ett medel som rent af är verksamt till bekämpande af den »ungdomens demoralisation», hvarom så mycket talas i vår tid.

Men hur skall denna makt göra sig i vidsträcktare mån gällande, då ännu så många bildade förhålla sig indifferenta eller afvogt stämda mot musiken. De humanistiska studierna i de högre skolklasserna äro alltjämt hufvudfaktorer i den modärna högre bildningen. En konst, som i forntiden och under medeltiden utgjorde medelpunkten i ungdomens hela uppfostran, får man icke utan vidare afsöndra från vår andliga kultur. Man må endast tänka på musikens betydelse i det gamla Grekland och musikens nära förbindelse med rhytmik och metrik. Många musiklärare synas härutinnan hylla förvända åsikter, i det de hos lärjungarne mest lägga an på yttre glans och briljant fingerfärdighet.

Men nu hör jag den frågan framkastas: hvad för slag? Skall man nu också intvinga musikvetenskap i vår läroplan? Är icke denna redan nog öfverlastad förut? Meningen är dock

ej att härvidlag lägga sten på börda. Ställ endast musikundervisningen i skolan mera rationel och fruktbringande. Denna undervisning afser, som sagdt, egentligen sångundervisningen. Men många af de unga kunna eller få ej sjunga. Äfven dessa, af hvilka många kanske äro musikaliska och traktera något instrument, böra få deltaga i musikundervisningen, ty denna skall icke allenast omfatta den vokala sidan af konsten — röstbildning, tonträffning, sånguttryck — utan äfven de grundläggande musikens elementer — notkunskap, regler för skal- och enkel ackordbildning, taktarter, notvalörer etc. — som ingå i allmän musiklära.

Vi förbise icke att i många skolor den musikaliska undervisningen bedrifves så omfattande, att lärjungarne kunna inhämta färdighet i behandling af flere såväl sträng- som blåsinstrument. Men detta rör musikens tekniska sida, då musikens kulturella betydelse hvilar på den historisk-estetiska undervisningen.

För de högre skolklasserna borde i detta hänseende tillfälle beredas att i skolans musikrum få åhöra musikhistoriska föreläsningar och dessa naturligtvis illustrerade med musik. Lika väl som man nu söker bilda de ungas konstsinne med att pryda skolorna med målningar och konstföremål, borde musikläraren stundom under medverkan af musikartister — kanske fäder eller anhöriga till skolungdomen, hvilka gärna nog ville härtill medverka — utföra ädel, bildande och historiskt upplysande musik. Ett par eftermiddagstimmar i månaden under skolåret, använda i detta syfte, skulle säkerligen icke medföra någon öfveransträngning.

Den tekniska musikutbildningen i behandlingen af ett instrument kommer väl alltid att höra till hemmets område mer än skolans. Men i hemmet bör också denna utbildning noga öfvervakas, så att de unga eleverna allvarligt tillhållas och öfvervakas i afseende på de öfningar, öfverspelningar, hvilka skola förbereda lektionerna. Hvad beträffar musikvetande i allmänhet, särdeles det historiska och specielt nutidens musikförhållanden, så borde i det musikidkande hemmet ett musiklitterärt fackorgan, en musiktidning ej saknas, då en sådan ifråga om biografier, notiser, instruktiva artiklar m. m., som rör musikvärlden, mera koncentreradt och direkt meddelar musikbildning, än hvad som härutinnan kan plockas fram ur dagspressen med dess mångskiftande innehåll.

Albert Lortzing.

Ett 100-årsminne.

Flerstädes inom Tyskland har man i höst firat minnet af Albert Lortzing, hvars 100-åriga födelsedag inträffade i år d. 23 oktober, genom att å de större teatrarna uppföra några af hans förnämsta operor, nämligen »Czar und Zimmermann», »Undine», »Wildschütz» och »Waffenschmied». I Berlin, där Lortzing föddes och dog, uppfördes därjämte »Die beiden Schützen» och »Regina» samt anordnades en utställning af Lortzings-relikvier. Tidigast började detta firande i Pyrmont, då där i juni en Lortzing-byst aftäcktes, med två dagars musikfester, hvarvid först hans mindre bekanta opera »Casanova» uppfördes och sedan stycken ur andra hans operaverk blefvo utförda. I Pyrmont vistades nämligen Lortzing under åren 1827—1833.

Detta uppförande af den tyske mästarens operor är emellertid icke blott en jubileumshyllning. I Tyskland äro nämligen några af Lortzings operor stående repertoarnummer, företrädesvis »Undine» samt »Czar und Zimmermann». På senare år synes nästan en Lortzing-kult ha uppstått med framdragande af gamla, länge förgätna operaverk af honom, t. ex. nämnda »Casanova» och »Regina». Medan sålunda under spelåret 1889—90 i Tyskland Mozart var representerad af 5 operor med 500 föreställningar, upplefde 4 Lortzingsoperor 600, och af dessa föllo de flesta på en af hans svagare verk, den romantiska operan »Undine», då »Czar und Zimmermann» samt »Wildschütz» och »Die beiden Schützen» med skäl räknas till hans bästa sceniska verk. Utom Tyskland gifvas dock nu mera sällan några af Lortzings operor, men hans landsmän värdera honom högt såsom en nationalkomponist af komiska operor, hvilka gifva ett klassiskt uttryck åt det tyska folkets »gemyt». Så har man nyligen i en tysk musiktidning sett följande uttalande: »Må man i musikhistorien anvisa Lortzing hvilken plats som helst; i ett hänseende står han i samma rad som våra största mästare: i hans tyskhet. Ty såsom t. ex. »Friskytten», »Trollflöjten», »Tannhäuser» endast kunde framspringa ur tyskt »gemyt», så är icke mindre »Vapensmeden» eller »Undine» ett stycke tysk folkanda. Hvarför har på så länge ingen tysk operakomponist slagit sig igenom? Jo, emedan ingen vetat förskaffa sig folkets röst, d. v. s. emedan ingen gripit fatt i det sanna, varma lifvet, sådant det är. Lortzing har gjort det; sannt och varmt strömmar det genom hans operor, också har folkets röst blifvit honom trogen intill denna stund.»

Om än i Lortzings operor förekommer antikverad sentimentalitet etc., så innehålla de likväl en äkta humor och lefnadsglädje, som verkar godt äfven i vår tid, hvartill kommer att de äga melodiskt vackra partier samt äro väl och behagligt instrumenterade. Texten till sina operor skref han vanligen själf.

Gustav Albert Lortzing föddes den 23 oktober* 1801 i Berlin. Hans fader var läderhandlare och sedermera skådespelare. Albert Lortzing hade där börjat taga musikundervisning af Rungenhagen, men denna måste afbrytas när han nödgades åtfölja fadern i hans ambulatoriska verksamhet som skådespelare. Tidigt hade den unge Lortzing lärt spela åtskilliga orkesterinstrument och äfven börjat komponera. Dessutom fick han uppträda i barnroller och utbildade sig till sångare och skådespelare. År 1823 gifte sig Albert Lortzing med skådespelerskan Regina Ahles och året därpå fick han uppförd i Köln sin första lilla opera: »Ali Pascha von Janina». 1826 anställdes han vid hofteatern i Detmold och gjorde sig ett namn som skådespelare. Ett oratorium af honom »Die Himmelsfahrt Christi» uppfördes 1828. Han blef sedan 1833 engagerad som tenorsångare af dir. Ringelhardt i Leipzig. Dessförinnan hade han skrifvit de två sångspelen »Der Pole und sein Kind» samt »Scene aus Mozarts Leben» hvilka gingo öfver flere tyska scener. Med sin första opera »Die beiden Schützen» gjorde han stor lycka. Därpå följde »Czar und Zimmermann», som i Leipzig först blef kallt emottagen men i Berlin väckte stor entusiasm. Efter att ha misslyckats med några följande operor (däribland »Hans Sachs» 1840 och »Casanova» 1841), framförde han 1842 »Der Wildschütz», hans bästa, originellaste verk. En kort tid fungerade Lortzing

* Riemann uppgifver i sista upplagan af sitt musiklexikon den 23 nov., hvilket dock ej öfverensstämmer med andra uppgifter, särskildt nu vid födelsedagsjubileet.

som teaterkapellmästare i Leipzig 1844 men råkade i brytningar med direktionen och förde sedan flere år ett osäkert, af näringsbekymmer för sin talrika familj förbittradt lif. I Hamburg fick han 1845 uppförd operan »Undine», som snart fann väg till andra scener och hade vidare god framgång med »Der Waffenschmied» i Wien (1846) samt »Zum Grossadmiral» (1847) och »Die Rolandsknappen» (1849) i Leipzig. En förnyad anställning därstädes slutade snart med nya skismer, hvarefter han, till kropp och själ bruten, fick anställning vid den nybildade Friedrich-Wilhelm-stadtteatern i Berlin, där han afled den 21 jan. 1851.

Hans sista arbeten voro: »Die Berliner Grisette» (Posse) och operetten »Die Opernprobe». Bland hans kvarlåtenskap funnos jämte flere sånger och orkestermusik en opera »Regina», först uppförd i Berlin 1899, vådevillen »Der Weihnachtsabend», musik till Benedix' »Drei Edelsteine» och oratoriet »Petrus».

Af Lortzings operor gafs här i Stockholm på k. operan först »Czar och timmerman» 1843, ånyo upptagen där i jan. 1891, samt därefter »Tjufskytten», (»Wildschütz») 1849. På Nya Teatern uppfördes sedermera i dec. 1885 operan »Vapensmeden».

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

för piano, 2 händer:

KUNCKEL, CH.: *Humoresk* (Negerdans). Pris 75 öre;

SARTORIO, ARNOLDO: *Reverie*, op. 136.

TEILMAN, CHR.: *Præludium* quasi arpa. 50 öre.

BEHR, FRANÇOIS: *La Macarená*, Entr'acte-Vals. 1 kr.

BROSTRÖM, HILDUR: *Lilla Blåöga*. Pas de quatre. 1 kr.

CARL: »*Vi to*». Rheinländer. 50 öre.

för violin och piano:

SOUSA, J. P.: *Washington-Post*. Marsch. 50 öre.

Webers sista musikaliska tanke, 50 öre.

En vansinnigs sista musikaliska tanke, 50 öre.

för en röst med piano:

Folkvisor från Vestergötland, arrangement af Herman Palm. Häft. 1: 10 nyupptecknade folkvisor. Kr. 1,50.

SJÖGREN, EMIL: »*Jeg gifver mit digt til våren*» (c-f ell. a) ur Fyra Dikter op. 1. Pr. 75 öre; — *Fortunios visa* (c-f).

ADAMS, STEPHEN: *Den heliga staden* (d-f); — samma sång i »Bas sångarens album» (c-ess), à 1 kr.

GENSER, A.: *Vadstena kloster* (c-f), 75 öre.

WAHLSTRÖM, NINA: *Barcarole* (c-f), 75 öre.

DAVID, GUSSIE: *Min hjärtans kär* (c-f), 75 öre.

FOGELBERG, JOH.: *Skördemannen* (g-ess), N:o 72 i Bassångarens album. 50 öre.

På Carl Gehrmans förlag har utkommit:

För piano, 2 händer:

KÖRLING, AUG.: *Dur och Moll*, karaktärstycken. Pr. kr. 1,50.

TEILMAN, CHR.: *Aftenstemning på Hardangervidden*, — *Gamle Berit forteller »Det var en gang»*, — *Söndagskveld på Holmenkollen*, — *I Jotunheimen*, Fjeldslåt, — *Marit Gudvangens Rokkevise* (Spinnvisa), — *Huldrens brudemars*, — *En gång*, — à 75 öre.

STEDINGK, M. VON: *Rosiga skyar*. Polka. 50 öre.

SERRANDER, S.: *Tip-Top*. Polka. 50 öre.

HALLDÉN, BJÖRN: *Maskopi*. Pas de quatre. 75 öre.

HOLTZ, VICTOR: *Gask på fyra*. Polka, — *I nationaldräkt*. Hambo-Polska, — *Bygdens tärna*. Schottisch, à 50 öre, — *På modet*. Pas de quatre. 75 öre.

För 1 röst med piano:

LAMBERT, HELFRID: *Glädjelåt och sorgelåt* (a-e). 50 öre.

Expeditionen af »Ljus» har utsändt:

Svensk Sång. H. 44, innehållande, för piano: Rakoczymarsch; Andersson, Rich.: Impromptu, op. 2; för en röst med piano: Stenberg, Carl: Air; — H. 45: för piano: Spansk dans; Musikhistoria (forts.); Innehållsförteckning; — Häft. 46. För piano: Sousa, J. Ph.: Kadettmarsch; Musikhistoria (forts.); — Häft. 47: för piano: L. van Beethoven: Glad—Bedröfvad; Musikhistoria (forts.).

Af ofvannämnda pianokompositioner från Elkan & Schildknecht innehåller Kunckels »Humoresk» lätt och verkligen roande musik. Sartorios »Reverie» är ett rätt behagligt stycke i stil med titeln, likaså angifver Teilmans »Preludium quasi arpa» ett innehåll af arpeggierade (brutna) ackord. Dansmusiken är rekommendabel, främst Behrs operett-vals hvilken mer kan betraktas såsom en vacker salongsvals än som dansmusik. Hild. Broströms »Lilla Blåöga» prydes å vignetten af en ytterst täck kolorerad bröstbild af en liten flicka. — Af sakerna för violin och piano möta oss ett par mycket gamla bekanta stycken för piano, nämligen »En vansinnigs sista musikaliska tanke» och Webers d:o, båda mycket en vogue för ett halfsekel sedan eller mer, nu framträdande i nämnda arrangement. Sousas marsch, »Washington-Post», är ett populärt stycke af senare tid. — Folkvisorna från Westergötland utgöra en intressant samling af väl arrangerade sånger. I ett förord säger hr Herm. Palm, deras arrangör, att samlingen kommer att omfatta ett trettiotal. Några af visorna ha förut varit synliga i samlingar, de flesta af dem då i andra melodiformer. Af Emil Sjögrens båda sånger tillhör »Jeg gifver mit digt till våren» hans opus 1, utgifvet för 25 år sedan. Äfven de tre andra i denna samling, »Fyra dikter», röja den geniala begåfningen hos tonsättaren. Ny är »Fortunios visa», en vacker sång i hans kända stil från senare tid. Sången »Den heliga staden» (i högre och lägre sättning) af Adams hör likasom sångerna af Genser, Wahlström, David och Fogelberg till sådana af enklare populär stil. Den sistnämndes »Skördemannen» torde vara rätt gammal om den, såsom troligt är, har samme tonsättare som »Trubadurens dödssång». Den amerikanska visan är, som vignettens älskande par antyder, i humoristisk stil.

Vi vända oss nu till Gehrmans förlagsartiklar och först till pianomusiken. Lika lätt gods som norrmannen Teilmans fjällåtar äro till innehåll som spelbarhet, lika gedigna äro Körlings stycken i samlingen »Dur och Moll». Styckena benämnas: Erinring, A la Minuetto, Idyll, Intermezzo, Causerie intime, Illusion, Serenad, Melodi i folkton. Alla dessa äro hvar i sitt slag förträffliga och kunna räknas till den bästa svenska pianomusik som utgifvits. De äro ej svåra att utföra. Bland dansmusiken har fyra nummer lämnats af Victor Holtz, hvars talang på detta område är välkänd. Äfven de andra danshäftena ha sina förtjänster såsom sådana. — Sången af Helfrid Lambert är i den humoristiska stil, hvarmed hon förut gjort sig bekant.

Litteratur.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig, har utkommit

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft Jahrgang III. Heft 3. December 1901.

Fussingers bokhandel, Berlin, har utsändt:

CARL SCHULZE: *Stradivaris Geheimniss*. Ein ausführliches Lehrbuch des Geigenbaues. Mit 6 Tafeln.

Ofvannämnda häfte af Zeitschrift d. Intern. Musikgesellschaft har följande innehåll, Herm. Abert (Berlin): Musik und Gymnasial-Unterricht; Ludwig Schmidt (Dresden): Briefe von und über Carl Maria von Weber; John E. Borland (London): Orchestral an Choral balance. Vidare: Musik-Aufführungen, Vorlesungen über Musik, Nachrichten von Lehranstalten und Vereinen, Notizen, Kritische Bücherschau, Eingesandte Musikalien, Zeitschriftenschau, Buchhändler-kataloge, Mitteilungen d. »Intern. Musikgesellshaft».

I sin bok om violinens byggnad (135 sidd.) yttrar Schulze i ett förord följande: Då jag först fick i min hand en Stradivari-violin upptäckte jag att bestämda ytor stodo till hvarandra i vissa bestämda förhållanden. Nu hade jag förut genom studiet af Helmholtz' verk »Die Lehre von den Tonempfindungen» erhållit noggranna förklaringar angående förhållanden mellan musikaliska intervall. Till min stora öfverraskning visade sig ytornas förhållandetal hos en Stradivari-

violin såsom musikaliska förhållandetal och min vetgirighet dref mig nu till att fastställa samtliga proportioner. Stradivari hade otvifvelaktigt konstruerat sin modell genom beräkning och ihåligheten i hans instrument är ett matematiskt noga beräknadt rum». Sina upptäckter härutinnan kungör hr S. nu i denna bok. Den innehåller: Inledning — Allgemeines über den Bau der Geige — Das Stradivarius-Modell (Fig. 1) — Das Guarnerius-Modell (Fig. 2) — Die Längs-Wölbung-Modelle. — Die Querwölbungsmodelle — Der practische Geigenbau — Das Aufbewahren und die Reparaturen der Geige — Einiges über Bogen — Något pris på boken är ej utsatt.

Följetong.

Komisk musik i hemmet.

Redan den berömde Orlandus Lassus, kallad tonkonstens furste, hofkapellmästare i München (f. 1520, d. 1595), skref flerstämmiga sånger med tokrolig text. Giacomo Carissimi, påflig kapellmästare i Rom, förbättrare af recitativet (f. 1600, d. 1691), hör till de äldsta komponister till burlesk musik. Man har af honom: »Grammatikens begynnelsegrunder», fyrstämmig deklamation af *hic, hæc, hoc;* »Cyklopernas verkstad», trestämmig; »Åsnans testamente», trestämmig; ett trestämmigt »komiskt requiem» och slutligen »Venerabilis barba capucinorum» (»kapucinernas vördnadsvärda skägg»). Detta senare komponerade äfven Giambattista Pergolesi (f. 1710, d. 1736), bekant för sin komiska opera »La serva padrona» (»Ett litet huskors») och sin berömda svanesång »Stabat mater». Vidare har man Benedetto Marcello, kallad »musikens Pindarus», död såsom skattmästare och kansler i Brescia 1739 (59 år), en utmärkt komponist i kyrkostil. Denne hatade kastraterna och komponerade för att gäcka dem ett s. k. capriccio, som lär ha varit ytterst komiskt. Först begynner två tenorer och två basar: »I de himmelskas kör kunna inga kastrater insläppas, ty det står skrifvet» — Då afbryter en sopran-kastratstämma: »Säg ut, hvad står det skrifvet?» hvarpå kvartetten i djupaste toner svarar: »Det träd som ej bär frukt skall kastas i elden!» Nu gnissla kastraterna i högsta tonhöjd »Ahi! Ahi!» och denna växling af olika tonhöjd gör ett genomkomiskt intryck.

Den berömde operakomponisten Nicolo Jomelli (f. 1714, d. 1774) komponerade ett skämtsamt tonstycke i hvilket kapucinermunkarnes nasala och entoniga sång efterapas mycket lustigt.

Den icke mindre berömde operakomponisten Balthasar Galuppi (f. 1703, d. 1785) efterapade i ett par af sina kompositioner judasynagogorna äfvensom fruktmånglerskornas gräl på torget i Venedig.

Fransmännen hade också en komponist af komisk musik och denne var den berömde kontrapunktisten Clemens Jannequin, kon. Frans förstes hofkapellmästare. Af honom har man en slaktning och fågelsång med trogen efterapning. Af ypperlig verkan är en femstämmig komposition, benämnd: Kvinnosladder, lärksång, näktergalen, intagandet af Boulogne.

Engelsmännen stå icke efter, och de bildade så kallade Madrigal-, Glees- och Catches-sällskap, hvilka endast befattade sig med komisk musik. Ännu i dag finnas i London »singing-rooms» (sångstugor), där endast komisk musik produceras och där publiken själf sjunger med.

(Forts.)

Från scenen och konsertsalen.*

Kgl. teatern. 1901 Dec. 15 Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: fru Hellström, frk. Lindegrén; Zephoris, Mossul, Kadoor, Piffear, Zizel: hrr Malm, Lundquist, Sellergren, Henrikson, Grafström). — 16, 26, 30 Puccini, *Bohème* (Mimi: fruar Lindberg, Hellström; Musette: frök. Fernquist, fru Carlström-Forsell; Rodolphe, Marcel, Schaunard, Colline, Benoit, Saint-Phar, Parpignol: hrr Ödmann och Nyblom, Lejdström, Mandahl, Sellergren och Wallgren, Söderman, Grafström, Henrikson). — 18 Beethoven: *Fidelio* (Leonora, Marcellina: fru Östberg, frk Karlsohn; Florestan, Don Fernando, Don Pizzarro, Rocco, Jacquino: hrr Bratbost, Sellergren, Söderman, Elmblad, M. Strandberg). — 19 Bizet: *Carmen.* (Carmen, Michaela, Frasquita, Mercedes: fru Jungstedt, frkn Fernquist, Lindegrén, fru Lindström; Don José, Escamillo, smugglarhöfdingen, Zunigo, Morales, Remendado: hrr Ödmann, Lejdström, Ericson, Grafström, Mandahl, Henrikson). — 20 Gluck: *Orfeus* (Orfeus, Eurydike, Eros: fru Afzelius, frkn Karlsohn, Fernquist); Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza, Lola, Lucia: fruar Lindberg, Hellström, Strandberg; Toriddo, Alfio: hrr Bratbost, Söderman). — 26, 29. *Värmländingarne* (matiné) — 27. R. Wagner: *Rhenguldet* (Fricka, Freja, Erda: fruar Jungstedt, Lindberg, Afzelius; Woglinda, Wellgunda, Flosshilda: frkn Fernqvist, Hulting, Edström; Wotan, Donner, Froh, Loge: hrr Wallgren, Lejdström, Malm, Briesemeister; Fasolt, Fafner: hrr Sellergren, Elmblad; Alberich, Mime: hrr Söderman, Nyblom). — 28 Tschaikowsky: *Jolantha,* lyrisk opera i 1 akt. (Jolantha, Martha, Brigitta, Laura: frk Svärdström, fru Strandberg, frkn Karlsohn, Lindegrén; kung René, hertig Robert, grefve Vaudemont, Ebn Jahia, Almerik, Bertram: hrr Sellergren, Lejdström, Bratbost, Söderman, Ericson, Nygren; C. M. v. Weber: *Abu Hassan* (Fatima, Zemrud, Zobeide: fru Hellström, frkn Hallgren, Gaston; Kalifen, Abu Hassan, Omar, Messur: hrr Grafström, Nyblom, Elmblad, Henrikson). — 29 Gounod: *Romeo och Julia* (Julia, Stefano, Gertrud: fru Forsell, frk Fernqvist, fru Strandberg; Romeo, Capulet, pater Lorenzo, Tybalt, prins Paris, Mercutio, Benvolio, hertigen: hrr Malm, Lundqvist, Sellergren, Bratbost, Nyblom, Söderman, Henrikson, Grafström).

Vasa teatern. Dec. 15—30 Strauss: *Zigenarbaronen.* — 15, 22, 29 *Nerkingarne* (matiné).

Grand Hôtel. Dec. 16 konsert af miss Minnie Tracey. Biträdande: frök. Astri Andersen.

Beethovens födelsedag firades på kgl. teatern äfven med uppförandet af hans opera »Fidelio», som gafs med den vanliga rollbesättningen. Det kunde ej skada att något förändra denna och låta gifva det präktiga verket mer än en gång under spelåret. I »Bohème» har fru Forsell (f. d. frök. Carlström) uppburit Musettes rol. Rösten föreföll något svag vid första uppträdandet, i scenen vid kaféet. Hr Wallgren har alternerat med hr Sellergren, som Colline. Den gamla populära folkpjesen »Wärmländingarne» har äfven till denna julen upptagits såsom matinépjes. »Rhenguldet» torde, efter hr Briesemeisters hemresa, hvila en tid till dess vi få en ny Loge i, såsom vi hört, hr Bratbost. Tschaikowskys melodifagra opera »Jolantha» borde med sin i allo goda framställning nu hålla sig uppe på spellistan. Operan gafs senast i mars 1897 med frök. Hulting (gäst) i titelrolen, och hr Forsell som Robert af Burgund. Fröken Svärdström var särdeles intagande såsom den blinda konungadottern, och hennes behagliga röst samt känsliga sång gjorde den bästa verkan. Föreställningen afslöts med Webers muntrande »Abu Hassan» hvari fru Hellström i första rummet skördar bifall genom sin lifliga och behagliga framställning af Fatima. Hr Nybloms sångparti borde framträda med litet mera styrka. Omar har i hr. Elmblad en ypperlig representant.

Af pjeser med musik har för öfrigt gifvits å Dramatiska teatern »På Gröna Lund» och »Omöjligast af allt», å Svenska teatern »Stor-Klas och Lill'-Klas» samt å Olympiateatern »Kolhandlarne» (musik af Costé) och »Trollkarlen från Nilen» (musik af V. Herbert).

Miss Tracey hade ej mycket talrik publik på sin afskedskonsert och var mindre väl disponerad, särdeles i de större numren, juvelarian ur »Faust» och »Isoldes Liebestod». Hon skördade emellertid rikt bifall likasom äfven fröken Andersen med sina väl utförda pianonummer, hvaraf ett, »Vaarjubel» var den talangfulla pianisten tillegnadt af komponisten, norrmannen S. Lie.

* Denna redogörelse, som vi anse vara af betydelse för vår konsthistoria, fortsättes såsom förut, hufvudsakligen afseende operan och konsertväsendet i hufvudstaden. Fullständigare rollförteckning lemnas endast då en operas uppförande först nämnes i årgången; sedan angifvas blott viktigare rollbesättningar och personalförändringar. Hithörande musikkritik kan naturligtvis endast blifva kortfattad, såsom omfattande ett par veckors musiktilldragelser.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Under inöfning är Vilh. Stenhammars först komponerade opera »Gildet på Solhaug» samt Verdis »Ernani» och Bellinis »Norma».

Musikaliska akademien hade d. 13 dec. ordinarie sammanträde under kronprinsens presidium. Därvid utsågos för år 1902 till preses kronprinsen och till vice preses revisionssekreteraren K. F. Silfverstolpe. Till ledamöter af förvaltningsutskottet utsågos direktör O. A. Bolander, f. sekreteraren C. J. N. Kinberg och öfverste P. C. L. Lovén. Till medlemmar af läroverksstyrelsen valdes professor J. Günther, direktör F. A. Frieberg, hofkapellmästaren J. G. Dente och konsertmästaren L. J. Zetterqvist.

Musikkonservatoriet. Vid terminen slut ha följande examina aflagts:

Organistexamen af Johan Bodlund, Sven Körling, Hjalmar Stenborg och Anna Nilsson;

kyrkosångareexamen af Herman Asplöf, Sven Körling, Rudolf Molde, Berta Arnoldsson och Sigrid Wahlström;

examen för behörighet till musiklärareтjänst vid allmänt läroverk af ofvannämnde Asplöf, Körling, Molde, Arnoldsson och Wahlström, äfvensom Nanny Lejdström, Alice Andersson och Sigrid Wahlström;

stipendier och gratifikationer, sammanlagdt belopp kr, 3 316: 10 hafva tilldelats 46 elever; *konservatoriets jeton* har tillerkänts afgående eleverna Karin Bodman, Davida Hesse och Otto Olsson.

Under årets lopp hafva hållits 11 »musikföredrag», vid hvilka utförts 101 kompositioner af följande 47 tonsättare, nämligen: Ph. E. Bach, Seb. Bach, A. Backer-Gröndahl, Beethoven, Bellini, Bizet, Brahms, Max Bruch, Chopin, Demerssemann, Ersfeld, Gade, Gluck, Godard, Goltermann, Grieg, Guilmant, Hallström, Haydn, Heise, Hesse, Kjerulf, Lindblad, Liszt, Mendelssohn, Mozart, Pacius, Paderewski, Raff, Reissiger, Rheinberger, Riel, Rossini, Rubenson, Rubinstein, Saint-Saëns, Sauret, Scarlatti, D. Schubert, Schumann, Stenhammar, Thomas, Thomé, Weber, Verdi, Wieniawski och Vieuxtemps.

Vid de offentliga uppvisningarna den 12, 13 och 14 sistlidna december upptog programmet 55 nummer af 29 manliga och 18 kvinnliga elever, kör och orkester ej inräknade.

Nästa termin börjar den 15 instundande januari.

Hr Sven Scholander anordnar under jullofvet tre vis- och sagoaftnar för barn, nämligen måndagen den 30 dec., lördagen den 4 januari och torsdagen den 9 januari, alla i K. F. U. M:s hörsal.

Våra större musikskolor — Rich. Anderssons Musikskola, fröken S. Carlheim-Gyllenskölds Musikinstitut ooh fröken H. Svensons Musikskola återtaga efter julferierna helt snart sin verksamhet. Närmare upplysa annonserna å sista sidan.

Göteborg. Sedan »Fru Venus» fortfarande utgjort lockelsen på Stora teatern gjorde »Lilla hertigen» sitt återinträde där annandag jul, efterföljd af »Bellevilles mö». Nämnda dag gafs »Vermländingarne» på Folkteatern. Den 12 dec. gafs i Carl Johans kyrka en konsert af dess organist, hr Knut Billberg, biträdd af fröken Berta Goldensohn och en musikälskare. Den 16:de dec. gaf Filharmoniska Sällskapet i exercishuset sin 1:a konsert för säsongen 1901—1902. Programmet upptog Schumanns »Paradiset och Perin», med fru Dagmar Möller i Perins parti. Konserten upprepades dagen därpå.

Från våra grannland.

Kristiania. Den 11—27. Nationalteatern, som under de kungligas vistelse i den norska hufvudstaden då och då hedrats med besök af de höga personerna, har af pjeser med musik endast haft att bjuda på »Sigurd Jorsalafar», och »En söndag på Amager.» Sönd, 22 gafs en föreställning med konsert och deklamationsnummer. Som vanligt meddelades ej något program i tidningarna till tjänst för dem som på förhand ville taga notis därom.

På Centralteatern har Lindens sällskap fortfarit med mycket blandad repertoar upptagande: »Kolhandlarne», »Den förgylda lergöken» »The belle of Newyork», »Geisha», »Nitouche», »Tiggarstudenten» samt »Vermländingarne» som matinéföreställning. Annandag jul gafs Offenbachs »En soaré i Kåkbrinken» samt Blanches »Ett resande teatersällskap».

Den 17 dec. gaf violinvirtuosen Arrigo Serato en konsert med biträde af pianisten m:me Marta Malatesta och hr Eyvind Alnæs (ackompagnatör) Programmet upptog bl. a, Bruchs violinkonsert, G-moll, samt Rondo brillant för violin och piano af Fr. Schubert.

Helsingfors. Dec. 8—22 .Svenska teatern har fortfarande endast haft dramatisk repertoar. Finska teatern har gifvit ett par pjäser med musik, däribland »Hannele», hvarvid filharmoniska orkestern medverkat. Den 9 dec. gaf Filharmoniska sällskapet sin 3:dje symfonikonsert med biträde af pianisten Max Pauér. Programmet upptog: 1. Cherubini: ouvertyr till »Arakreon»; 2. R. Schumann: pianokonsert, Amoll; 3. Berlioz: Symphonie fantastique. Dagen förut gafs en »folkkonsert» af fru Hilda Castegren med program af musik och deklamation under medverkan af operasångaren Alarik Uggla, violoncellisten Schneevoigt och pianisten Merikanto. En annan sådan konsert gaf sångerskan frk. Karin Svanström annandag jul, biträdd af hr Uggla, fru Castegren, filharm. orkestern m. fl. De populära konserterna i societetshuset ett par gånger i veckan under dir. Rob. Kajanus' ledning ha fortgått, och vid en af de sista biträdde en 7-årig violinist Kun Arpad.

Köpenhamn. Den 11—27. Kgl. teatern har af pjeser med musik denna tid haft på spellistan: »Den flygande holländaren», »Faust», »Carmen», Drot og Marsk», Orfeus og Eyrydiæ», »Hyrdinden og Skorstensfejeren» samt baletterna »Coppelia», och »Waldemar». Å Kasino har fru Wiehe-Berény åter uppträdt, i »Dockan» och »Handen». Den 13 dec. hade Glass' konservatorium sin första soaré, med följande program: 1 R. Schumann: Fantasi op. 16 (1:a delen); Em. Sjögren: sonat för violin och piano, op. 24; 3 R Schumann: Humoresk, op. 20; 4 G. Matthison-Hansen: Sonat för violoncell och piano, op. 16. — Vid 6:te palä-konserten (sönd. d. 15 dec.) utfördes Haydns symfoni, C moll, N:o 9 samt Beethovens hela musik till »Egmont».

Från andra land.

Paris. På Noveau Théâtre har Ibsens »Per Gynt» uppförts för fullsatt salong. Några af de spelande voro förträffliga andra åter och hela instuderingen underhaltiga. Griegs musik blef emellertid af Lamoureux-orkestern berömvärdt utförd.

Dödsfall.

Heinze, Sara, F. Magnus, utmärkt pianospelerska, afled 27 okt. i Dresden, där hon sedan 1890 verkat såsom ansedd musiklärarinna. Hon var född i Stockholm; elev af Kullak, Dreyschock och Liszt.

Söhrling, Wilhelm, f. d. musiklärare vid Visby allm. läroverk och domkyrkoorganist därst. sedan 1846, f. 14 aug. 1822, afled d. 9 dec. härstädes. Söhrling var elev vid Stockholms konservatorium 1839—1842; han blef 1844 sånglärare vid katolska kyrkan i Stockholm. Från 1844 var har dirigent för Visby musiksällskap. Sedan han för några år sedan lämnade Visby har han varit bosatt (med undantag af sista året) i Stockholm. Han var 1895—96 tillförordnad sekreterare vid Musik. adademien, hvars ledamot han var sedan 1864. S. har komponerat en operett, orkester- och kammarmusik samt en- och flerstämniga sånger. En dotter till honom är vår värderade operasångerska fru Wilhelmina Strandberg.

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, öfver gården 1 tr. upp.

Vårterminen börjar den 9 Januari.

Anmälningstid: Onsdagen den 8 Januari kl. 12—3. Efter terminens början mottagnings- och anmälningstid Måndagar och Torsdagar kl. $^1/_2$ 1—$^1/_2$ 2. Prospekt tillhandahålles.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Hedvig Svensons Musikskola.

Vårterminen börjar Onsdagen den 4 Januari 1902.

Anmälningar mottagas **Måndagen den 13 och Tisdagen den 14 Januari kl. 1—4 och 5—6 e. m.**

Från den 15 Jan. äro de ordinarie mottagningarne Tisdagar och Fredagar kl. 1—2 e. m.

Prospekt tillhandahållas.

Hedvig Svenson,

Storgatan 46, 2 tr. Tel. Östermalm **34 28**.

Richard Anderssons Musikskola

Vårterminen börjar den 7 Januari 1902. Anmälningsdag: Lördagen den 4 Januari kl. 12—2 och 5—6 e. m. Ordinarie mottagningsdagar från och med den 8 Januari Onsdagar och Lördagar kl. $^1/_2$ 2—$^1/_2$ 3 e. m.

Brunnsgatan 28, 2 tr., Stockholm.

Filialer finnas å Söder, Östermalm samt öfre Norrmalm.

(G. 112451.)

J. G. MALMSJÖ

Kongl. Hofleverantör.

Pianofabrik. **GÖTEBORG,** *Etablerad 1843.*

21 första pris bland hvilka **Guldmedalj**

Malmö 1896 och *Stockholm 1897*

"för utmärkta flyglar och pianinos"

ensam bland svenska pianofabriker.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Bekväma afbetalningsvilkor.

Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken

(f. d. Skandinaviska Orgelfabriken)

Grundad 1865

rekommenderar sin tillverkning af **Orglar** för kyrkor, skolor och hemmen samt **Pianinon.**

Obs.! Uteslutande svensk tillverkning och följaktligen af utmärktaste och solidaste beskaffenhet.

Priskurant på begäran. Alla förfrågningar besvaras omgående.

Utställning & kontor Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 22:dra årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,*** *utgifves 1902 efter samma plan som förut, innehållande* ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., i* ***bok-*** *och* ***musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten.***

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** verldsberömda Flyglar och Pianinos.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från J. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: fr. J. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,

13 Malmskilnadsgatan 13, Stockholm.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

För Porträttsamlare!

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flere årgångar, säljas billigt å tidningens expedition

Kungstensgatan 56 III.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Innehåll: Oskar Byström (med porträtt) af A. L. — Prenumerationsanmälan. — Om skolungdomens musikundervisning. — Albert Lortzing. Ett 100-årsminne (med porträtt). — Musikpressen. — Litteratur. — Följetong: Komisk musik i hemmet. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1902.